

УДК 378
DOI <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2023-3-05>

УЧНІВСЬКИЙ/СТУДЕНТСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Романенко О. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент, докторант
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна;
вчитель
Школа № 321 м. Києва
вул. Рональда Рейгана, 40Б, Київ, Україна
orcid.org/0009-0000-1231-7396
Romanenkoov@ukr.net*

Янішевський Ю. В.

*майстер спорту з плавання,
старший викладач кафедри фізичного виховання
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
просп. Перемоги, 54/1, Київ, Україна
orcid.org/0009-0002-1455-4445
Yanuk26.03@gmail.com*

Янішевська О. І.

*керівник методичного об'єднання,
вчитель фізичної культури
Школа № 321 м. Києва
вул. Рональда Рейгана, 40Б, Київ, Україна
orcid.org/0009-0008-7045-1428
oleksandra_1964j@ukr.net*

Ключові слова: олімпійська освіта, навчання, виховання, фізичне виховання, здоров'я, молодь.

У статті, на основі систематизації та аналізу літературних даних, зазначено, що в сучасних умовах особливої значущості у сфері спілкування набуває олімпійська освіта, яка створюється з метою зміцнення здоров'я, організації активного відпочинку, задоволення інтересів і духовних потреб учнів/студентів та є складовою освіти з фізичного виховання.

Гіпотеза дослідження полягає в тому, що комплексна система побудови олімпійської освіти на відповідних заходах сприяє підвищенню ефективності занять фізичного виховання та зміцнює здоров'я молоді.

Актуальність і доцільність дослідження зазначеної проблеми посилюється необхідністю подолання наявних суперечностей у середній та вищій школах.

Мета дослідження полягає у виявленні та науковому обґрунтуванні значущості олімпійської освіти на прикладі проведення тижня олімпійського руху серед учнів та студентів сьогодення.

Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань використано теоретичні методи дослідження: науковий аналіз розвитку олімпійської освіти; вивчення різних наукових поглядів на досліджувану проблему, осмислення вітчизняного та зарубіжного досвіду застосування зустрічей

з олімпійцями, їх досвіду у процесі фізичного виховання учнів та студентів, узагальнення теоретичних і методичних засад.

У процесі дослідження літературних даних і педагогічного спостереження, виявлені основні фактори, що негативно впливають на системи організму в процесі навчальної діяльності. До них відносяться: низька рухова активність, тривала статична напруга груп м'язів, що підтримують робоче положення сидячи, напруга й перенапруга зорового й слухового аналізаторів, локальні по амплітуді руху м'язів верхнього плечового пояса й шиї.

Дані заходи оптимізували діяльність учнів/студентів, стимулювали розуміння навчання та занять з фізичного виховання, що є на сьогодні, надзвичайно важливим фактором, враховуючи вплив малорухомого способу життя, попереднього он-лайн навчання та нерозуміння більшості молоді важливості рухової активності.

SCHOOL/STUDENT WEEK OF THE OLYMPIC MOVEMENT: PROBLEMS AND PERSPECTIVES

Romanenko O. V.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Doctoral Student

Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University

Pyrohova str., 9, Kyiv, Ukraine;

Teacher

School No. 321 in Kyiv

Ronalda Reihana str., 40B, Kyiv, Ukraine

orcid.org/0009-0000-1231-7396

Romanenkoov@ukr.net

Yanishevskiy Yu. V.

Master of Sports in Swimming,

Senior Lecturer at the Department of Physical Education

Kyiv National University of Economics named after Vadym Hetman

Peremohy Ave., 54/1, Kyiv, Ukraine

orcid.org/0009-0002-1455-4445

Yanishevskaya O. I.

Head of Methodical Association,

Teacher of Physical Education

School No. 321 in Kyiv

Ronalda Reihana str., 40B, Kyiv, Ukraine

orcid.org/0009-0008-7045-1428

oleksandra_1964j@ukr.net

Key words: *Olympic education, training, education, physical education, health, youth.*

In the article, based on the systematization and analysis of literary data, it is stated that in modern conditions Olympic education, which is created for the purpose of strengthening health, organizing active recreation, satisfying the interests and spiritual needs of school/students, acquires special significance in the field of communication and is a component education in physical education. The hypothesis of the study is that the complex system of building Olympic

education on the relevant measures contributes to increasing the effectiveness of physical education classes and strengthens the health of young people. The relevance and expediency of the study of the mentioned problem is enhanced by the need to overcome existing contradictions in secondary and higher schools.

The purpose of the research is to reveal and scientifically substantiate the significance of Olympic education on the example of the Olympic Movement Week among today's school and students.

To achieve the goal and solve the set tasks, the following theoretical research methods were used: scientific analysis of the development of Olympic education; study of different scientific views on the investigated problem, understanding of domestic and foreign experience of meeting with Olympians, their experience in the process of physical education of school and students, generalization of theoretical and methodological principles.

In the process of researching literary data and pedagogical observation, the main factors that negatively affect the body's systems in the process of educational activity were identified. These include: low motor activity, prolonged static tension of muscle groups supporting the working position while sitting, tension and overtension of the visual and auditory analyzer, local in amplitude of movement of the muscles of the upper shoulder girdle and neck.

Entering data optimized the activities of pupils/students, stimulated the understanding of training and physical education classes, which is currently an extremely important factor, taking into account the influence of a sedentary lifestyle, previous online training and the misunderstanding of the majority of young people about the importance of physical activity.

Вступ. Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень і публікацій. Підвищення ролі фізичного виховання у зміцненні здоров'я учнів/студентів є сьогодні одним із головних завдань країни. Особливе значення має рівень здоров'я та різнобічний фізичний розвиток як запорука успішної реалізації сучасних соціально-економічних перетворень нашого суспільства.

В роботі «Олімпійські мемуари» П'єра де Кубертена (Лозанна, 1931) визначені погляди стародавніх греків на систему виховання, проведення різноманітних змагань, головними з яких були Олімпійські ігри. В них автора приваблювало поєднання спорту із культурою та освітою.

Засновник сучасного олімпізму вважав необхідним одночасний розвиток духовних, фізичних та інтелектуальних якостей. Ним було сформульовано ідеологію олімпізму, котра лягла в основу олімпійської освіти – педагогічного феномену, що набув подальшого розвитку у працях учених різних країн світу /**Цит. за: Pierre de Coubertin. Memories Olympiques /Pierre de Coubertin. – Lauzanne, 1931. – 218 p./*.

Питання впровадження у процес навчання й виховання елементів олімпійської освіти як позитивного фактора, що сприяє гуманізації суспільства, знайшли відображення у роботах вітчизняних дослідників: Н.В. Москаленко, О.М. Вацеби, С.Ф. Матвєєва, О.А. Томенка та ін.

Одним із ефективних підходів до вирішення проблем, які стоять перед сферою освіти на сучасному етапі розвитку суспільства, може стати система організації навчально-виховного процесу в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах на основі олімпійської ідеології через інтеграцію олімпійської освіти у практику роботи закладів.

Актуальність і доцільність дослідження згаданої проблеми посилюється необхідністю подолання наявних суперечностей у середній та вищій школах, зокрема між: вираженим погіршенням стану здоров'я, неухильним зростанням кількості учнів/студентів з ослабленим здоров'ям, з цієї причини віднесених до спеціальної медичної групи (СМГ), і соціальним замовленням на здорове, фізично розвинене і активне покоління; усвідомленням широких можливостей оздоровчих педагогічних технологій у процесі покращення здоров'я та недостатньою науковою розробленістю шляхів вирішення цієї проблеми в теорії і практиці фізичного виховання; потребою формування спрямованості на власне оздоровлення та духовний розвиток учнів/студентів і неналежним використанням потенціалу організації олімпійської освіти в зазначеному аспекті; рівнем розвитку інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій та недостатньою розробленістю педагогічних умов, їх використання у фізичному вихованні; традиційною спрямованістю процесу фізичного виховання

у закладах освіти та новими тенденціями в освіті, що ґрунтуються на реалізації компетентісно орієнтованого учнівськоцентрованого та студентоцентрованого навчання.

Чимало аспектів вимагають подальших експериментальних досліджень з позиції механізмів функціонування системи в освітньому просторі. Недостатньо повна вирішеність зазначених питань зумовила вибір теми, цільову спрямованість, мету та завдання дослідження.

Пильну увагу проблемі формуванню культури здоров'я приділяли (В.К. Бальсевич, Л.І. Лубишева, С.О. Сичов, Присяжнюк С.І., Оленев Д.Г., Парчевський Ю.М., Кузнецова О.Т., Adyrkhaev S.G. та ін.) [7, с. 11]; створенню здоров'язбережувального освітнього середовища закладу вищої освіти (В.Г. Арефьев, Н.Н. Завидівська, С.Ю. Путров, R. Geoffrey, D.R. Kirkendall, S.A. Palushka, T.L. Schwenk та ін.); формування цінностей здорового способу життя студентів закладу вищої освіти (О.В. Тимошенко, Л.П. Сущенко, М.В. Маліков, Б.П. Пангелов, Л.В. Волков, А.А. Пивовар, О.М. Барно [1, с. 98], Т.П. Кравченко [4, с. 56] та ін.); питанням олімпійської та інклюзивної освіти учнів (В.М. Синьов, В.В. Засенко, А.А. Колупаєва, А.Г. Поліхроніди, І.Р. Боднар, Я.П. Галан, Ю.А. Бріскін, В.В. Передерій [23, с. 7, 11] та ін.); фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи (Є.А. Бабенкова, О.О. Приймаков, С.І. Присяжнюк, М.Ф. Хорошуха, О.Д. Дубогай, А.В. Цьось, М.В. Євтушок); проведення фізкультхвилинки на лекційних заняттях та фізичного виховання студентів [6; 15, с. 211–219; 16, с. 239; 17, с. 158, 235; 18, с. 262; 14, с. 244]); оздоровчо-спортивні бази та оздоровлення студентів (Обозний В.В., Головка В.В., Романенко О.В., Борисова О.В., Кравченко А.В. та ін. [10, с. 22; 11, с. 57, 69, 112, 116; 11, с. 50]; освітнього середовища початкової школи (О.О. Ярошинська та ін.); малорухливості дітей початкових класів (Т.О. Лоза, Т.Ю. Баранюк [8, с. 75; 19], та ін.), кращі план-конспекти вчителів фізичної культури (С.О. Моїсєєв [9, с. 124–187] та ін.).

Перші спроби інтегрувати освіту із сучасним олімпійським рухом відбулися на II Олімпійському конгресі у Гаврі (1897 р.), що був скликаний Міжнародним олімпійським комітетом для вивчення та обговорення проблем гігієни, педагогіки, історії фізичних вправ та інших наукових дисциплін, що мають безпосереднє відношення до фізичного виховання і спорту. І не дивно, що його гаслом було «Відновлення єдності тіла, волі та думки».

Метою олімпізму є повсюдне становлення спорту на служіння гармонійному розвитку людини для того, щоб сприяти створенню мирного суспільства, яке піклувалося б про збереження людської гідності [2; 12].

Мета дослідження – виявити та науково обґрунтувати значущість олімпійської освіти на прикладі проведення тижня олімпійського руху серед учнів та студентів сьогодення.

Матеріали і методи дослідження. Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань використано теоретичні: науковий аналіз розвитку олімпійської освіти; вивчення різних наукових поглядів на досліджувану проблему, осмислення вітчизняного та зарубіжного досвіду організації зустрічей з олімпійцями, вивчення їх досвіду у процесі фізичного виховання учнів та студентів, узагальнення теоретичних і методичних засад; педагогічне моделювання, та емпіричні методи дослідження: опитування, педагогічне спостереження, само оцінювання.

Уперше поняття «Olympic Education» – «олімпійська освіта», прозвучало у доповіді Sisto Favre (Італія) у 1968 році на 8-й сесії Міжнародної олімпійської академії [22]. Німецький науковець Ernst Lauerbach на 12-й сесії Міжнародній олімпійській академії (1972 р.) у своїй доповіді підняв питання про пропаганду олімпійських принципів у школі [25]. Цю тему продовжив на 13-й сесії Міжнародної олімпійської академії (1974 р.) науковець із Австралії Hermann Andrecs. У доповіді «Олімпійська ідея та її реалізація у школі» було висвітлено три аспекти олімпійської ідеї, які, на думку автора, повинні знайти відображення у системі шкільної освіти, а саме: прагнення до вдосконалення, культурні фестивалі та інтеграційний фактор спорту [21].

Свій виступ на 16-й сесії Міжнародній олімпійській академії (1977 р.) представник Греції Takis Doxas присвятив питанням значення олімпійської ідеї у вихованні молоді у дусі миру.

Генеральний інспектор фізичного виховання Греції Triantaphyllos Karatassakis на 18-й сесії Міжнародній олімпійській академії (1979 р.) поділився досвідом впровадження олімпізму в школах Греції.

На 27-й сесії (1988 р.) було приділено увагу характеристиці методів олімпійської освіти. Своїм баченням цього питання поділились ряд науковців. Американський учений Robert Paul, який розповів про організацію в його країні дитячих конкурсів літературних творів, малюнків, проведення Олімпійських днів. Представник Німеччини Heinz Baeskau звернув увагу на такі методи роботи, як організація «круглих столів», фестивалів, Олімпійських днів та тижнів. Угорський науковець Arday Laeszlo у доповіді на 28-й сесії (1989 р.) виокремив основні, на його погляд, складові олімпійської освіти: рухову активність для збереження здоров'я, спорт як вираження краси, виховання мужності та поведінки у дусі Fair Play.

Питанням олімпійської освіти була присвячена 9-та сесія Міжнародній олімпійській академії, яка призначалася для директорів національних олімпійських академій (2007 р.). На пленарних засіданнях із доповідями виступили провідні науковці багатьох країн. Так, темою доповіді професора Michael Kruger (Німеччина) була «Еволюція олімпійської педагогіки та її роль у сучасній системі освіти». Польський науковець Hermann Angress зосередив увагу учасників сесії на ролі когнітивних методів у системі олімпійської освіти. Представник Іспанії Conrado Durantez розкрив питання підготовки вчителів фізичної культури та організаторів олімпійського руху до передачі знань учням про олімпійські цінності. Німецький професор Roland Naul запропонував розглянути олімпійську педагогіку з позицій розвитку етичних цінностей і гуманізму під час навчання [24].

Результати та дискусії. Діяльність, що лежить в основі олімпійської освіти, здатна сприяти вихованню психічного і фізичного здоров'я, працездатну, толерантну, законослухняну особу, яка у повсякденному житті дотримується правил чесної гри.

В школі № 321, м. Києва, як і по всій країні проводили Олімпійський тиждень, куди входили: естафети, рухливі ігри, змагання з волейболу, квест, виставка стінгазет на олімпійську тематику та ін. Участь приймали всі учні школи.

Події відбувалися протягом двох тижнів. Так, за запрошенням в школу привітав Силантьєв Денис Олегович, Перший чемпіон світу з плавання у Незалежній Україні, чотириразовий володар Кубку світу з плавання у стилі батерфляй, срібний призер Олімпійських ігор. Український політик, спортсмен, науковець та громадський діяч, заслужений майстер спорту України, чемпіон світу та Європи з плавання, кандидат педагогічних наук, народний депутат України 8-го скликання, який встановив 37 рекордів України. Нагороджений орденом «За заслуги» II та III ступенів. Брав участь у чотирьох Олімпіадах 1996, 2000, 2004, 2008 років. У 2004 році ніс прапор України на Олімпіаді в Афінах.

Розмова з учнями була надзвичайно цікавою. Спочатку Денис завітав до учнів 2 класу, де відбувся «Олімпійський урок», протягом уроку Денис розповів, як його батьки у шість років відали до секції плавання, де він був непримітною дитиною, та дуже довго не міг навчитися плавати, та все ж таки через пів року йому це вдалося, ніхто ніяких надій на нього не покладав, але натхненою працею, вольовими зусиллями, спортивною дисципліною, завдяки підтримки батьків та професійній роботі команди тренерів, він зумів досягти успіхів.

Учні другого класу задавали багато питань, розповідали про свої мрії та бажання, про свої

успіхи та поразки. Зустріч відбулася на високому рівні. Класний керівник Таїсія Парфимівна, яка також була присутня, пізніше говорила, що не очікувала такої зустрічі, такого рівня, була приємно здивована від позитивного впливу на учнів та на неї саму. В кінці уроку Денис найактивнішим учням зробив подарунки та залишив кожному іменні автографи [5].

Далі в актовій залі проходив другий раунд зустрічей з учнями 9–11 класів, де відбувся диспут протягом «Олімпійського уроку». Денис розповів про власні досягнення, поразки, наприклад, коли зупинився результат, і на протязі тривало часу він не міг його покращити, було бажання покинути спорт, але близька людина поруч надихнула спробувати ще раз, і результат зрушив з місця, знову перемоги. Були і курйозні випадки, про які учні слухали із зацікавленістю та задавали багато запитань. Ще довго учні не хотіли розходитися, по завершенню заходу підходили із власними питаннями, фотографувалися та просили автограф.

Ще необхідно зупинитися на одній події, де в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова під керівництвом Тимошенко Олексія Валерійовича, декана факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я, доктора педагогічних наук, професора, злагоженої роботи колективу та завзятості студентів відбувся захід Олімпізму.

Метою проведення цього заходу було залучення студентської молоді до активного, здорового способу життя, фізичної активності, зміцнення ментального здоров'я та перемоги над страхом, тривогою, стресом, що виник від військової агресії росії, яка нині триває в Україні. Навчання та виховання студентської молоді під знаком ідей і принципів олімпізму, європейської інтеграції, дотримання олімпійських та європейських цінностей через впровадження Європейського тижня спорту #BeActive в Україні в рамках «Всеукраїнського олімпійського уроку».

Основні завдання навчального спрямування: формування свідомого ставлення студентської молоді до необхідності регулярних занять фізичною культурою та спортом; збагачення знань студентської молоді стосовно олімпійських видів спорту, історії Олімпійських ігор, розвитку олімпійського руху, досягнень видатних спортсменів; формування уявлення студентської молоді про олімпійський рух у світі та, зокрема, в Україні.

Пізнавального спрямування: створення засобами фізичної культури та спорту мотиваційної атмосфери, спрямованої на пізнання та розвиток своїх можливостей; стимулювання у здобувачів освіти бажання розвиватися і удосконалювати свої навички та здібності [20].

Виховного спрямування: формування позитивного ставлення та стійкого інтересу до фізичної культури, спорту, олімпійського руху та здорового способу життя; формування почуття патріотизму, гордості за успіхи українських спортсменів, які гідно представляють нашу державу на міжнародних змаганнях найвищих рівнів; поширення ідей гуманізму.

Патріотичного спрямування: формування почуття патріотизму та вдячності за подвиги героїв, які захищають Україну на фронті, власним здоров'ям та життям платять за мирне життя українців, звільнення окупованих територій та досягнення миру; вшанування героїчних подвигів військовослужбовців, що боронять Україну від російських агресорів, в тому числі й спортсменів, тренерів, фахівців; ознайомлення та залучення до волонтерського руху тощо.

Були проведені такі конкурси: «Голкове вушко», «Важка ноша», «Вишиванка», «Обручевий марафон», «Повітряний змій». Далі підведення підсумків, відзначення (нагородження) переможців та учасників, закриття. Участь у заході приймали десять факультетів.

Обов'язковими були наявність сувенірної атрибутики та банерів «Всеукраїнського Олімпійського уроку», Європейського тижня спорту # BeActive та урахування вимог військового стану зі всебічного дотримання заходів безпеки.

Модератором заходу Українського державного університету імені Михайла Драгоманова виступила Масенко Лариса Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедра теорії та методики фізичного виховання, Майстер спорту по дзюдо, Майстер спорту міжнародного класу по боротьбі самбо, Неодноразова Чемпіонка та призерка України по боротьбі дзюдо, Чемпіонка і призерка Європи по боротьбі самбо, Чемпіонка світу по боротьбі самбо, головний суддя Дорохова Оксана Валентинівна кандидат в майстри спорту з волейболу, старший викладач кафедри олімпійського і професійного спорту, секретар Бондар Тетяна Константинівна Майстер спорту з плавання, доцент кафедри олімпійського та професійного спорту, кандидат педагогічних наук.

Висновки. Актуальність і необхідність розвитку олімпійської освіти як одного зі шляхів розвитку олімпійського руху та гуманізації всього

суспільства сьогодні визнані на міжнародному рівні. Світовий історичний досвід та сучасна тенденція використання олімпійської освіти учнів/студентів в системі фізичного виховання свідчать про відносну послідовність й неперервність їх застосування. Ретельного перегляду потребують теоретико-методичні, програмно-нормативні, організаційні засади фізичного виховання учнів/студентів у напрямку гуманізації, лібералізації, гармонізації, використання оздоровчих цінностей фізичної культури, приведення встановлених цілей та задач у відповідність до задекларованих у нормативно-правових актах.

Радикальна перебудова системи проведення олімпійської освіти для учнів/студентів є беззаперечною.

Зустріч з олімпійцями, проведення олімпійських тижнів покликана допомогти учням/студентам зробити правильний вибір для удосконалення своєї особистості, що сприятиме особистісному розвитку, де вирішується важлива проблема, а саме інтеграція олімпійської освіти в навчально-виховний процес учнівської/студентської молоді.

В роботі висвітлені проблеми, а саме об'єктивна необхідність істотних змін в організації та методиці проведення олімпійської освіти, низький рівень фізичної підготовленості та погіршення здоров'я. Здоров'я виходить на перший план загальнонаціональної ідеї, що знайшло відображення у низці законодавчо-нормативних документів: Законі України «Про фізичну культуру і спорт», Національній стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація».

В перспективі набуває необхідність вдосконалення системи фізичного виховання молоді засобами олімпійської освіти: скорочення регресування і погіршення стану здоров'я неможливе без формування культури збереження здоров'я як світоглядної орієнтації; оновлення форм мотивації і залучення до регулярних занять учнів/студентів фізичною культурою і спортом з урахуванням інтересів, побажань, здібностей та індивідуальних особливостей кожного як під час обов'язкових занять фізичною культурою, так і її видами в позанавчальний час.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барно О. М. Характеристика стану сформованості здорового образу життя у сучасної молоді. *Педагогіка й сучасні аспекти фізичного виховання* / за заг. ред. Ю. О. Долинного. Краматорськ: ДДМА, 2020. 445 с.
2. Булатова М. М., Єрмолова В. М. Олімпійська освіта у системі навчально-виховної роботи загальноосвітніх навчальних закладів України. К. : Олімп. л-ра. 2007. 44 с.
3. Галан Я. П. Олімпійська освіта в контексті патріотичного виховання дітей: монографія. Чернівці, 2022. 216 с.

4. Данилко В. М., Кравченко Т. П. Формування здорового способу життя молоді засобами фізичного виховання. *Теорія і практика фізичної культури і спорту*. Переяслав, 2023 № 3(2023). С. 55–61.
5. Денис Силантьєв: shkola321@ukr.net <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewjvhs> (дата звернення: 04.10.2023).
6. Кравченко А. В., Борисова О. В., Романенко О. В., Головка В. В. Напрямки та перспективи розвитку Парку природи «Беремицьке»: тези. *Міжнар. наук.-практ. інтернет – конф.* Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. 190 с.
7. Кузнєцова О. Т. Методична система застосування оздоровчих технологій у процесі фізичного виховання студентів : автореф. дис... доктора педагогічних наук : 13.00.02. Київ, 2018. 45 с.
8. Лоза Т. О., Баранюк Т. Ю. Ігрова діяльність – основа навчання молодших школярів в Новій українській школі. *Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту різних груп населення*. Суми, 2020.
9. Моїсєєв С. О. Розвиток педагогічної майстерності вчителя фізичної культури у вимірах фахових конкурсів : навчально-методичний посібник Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2018. 193 с.
10. Обозний В. В., Борисова О. В., Романенко О. В., Кравченко А. В. Методичні рекомендації до написання і оформлення магістерських робіт за спеціальністю 242 «Туризм». Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. 41 с.
11. Обозний В. В., Романенко О. В., Щабельська В. Г. Виробнича практика майбутніх менеджерів туризму спеціальності 242 «Туризм» спеціалізації «Міжнародний туризм» : методичні вказівки. К. : Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. 50 с.
12. Платонов В. Н., Бубка С. Н., Булатова М. М. Олімпійський спорт : в 2 т. : под общ. ред. В. Н. Платонова. К. : Олімпійська література, 2009. Т. 2. 684 с.
13. Романенко О. В. Легка атлетика. Методична розробка для студентів факультету фізичного виховання заочного відділення. Запоріжжя, 2001. 20 с.
14. Романенко О. В. Системи гостинності в туризмі: навчальний посібник. К. : Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. 321 с.
15. Романенко О. В. Туризм: корекційна педагогіка, фізичне виховання. *Практикум наукових досліджень* : навчальний посібник для студентів педагогічних вищих навчальних закладів. К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2012. 345 с.
16. Романенко О. В., Головка В. В., Фокін С. П. Організація транспортних послуг : навчальний посібник. К. : Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2022. 434 с.
17. Романенко О. В., Наровлянський О. Д., Смирнов І. Г Організація екскурсійних послуг : навчальний посібник. К. : Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. 497 с.
18. Романенко О. В., Щербак Л. В., Головка Л. В. Організація послуг харчування у туризмі : навчальний посібник. К. : Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2022. 515 с.
19. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти 1–2 класи. К. : ТД ОВІТА – ЦЕНТР, 2018. 240 с.
20. Факультет фізичного виховання, спорту і здоров'я Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. <https://ffvsz.udu.edu.ua/> (дата звернення: 04.10.2023).
21. Academie National Olympique: Fondation. Perspectives. Activites. Lausanne : IOC, 1992.
22. Filaretos N. The International Olympic Academie. *International Olympic Academie 31th Session*. Olympia, 1992. P. 45–51.
23. Galan, Yaroslav., Perederiy, Vira., Beshlei, Olga (2021). OLYMPIC EDUCATION – Part 1. Theoretical and methodological principles
24. Jackson Roger. Sport administration manual. Hurford Enterprises Ltd. The University of Calgary. Canada. 2005. 339 p.
25. Lauerbach Ernst. The Propagation of Olympic Principles in Schools. Report of the 12 th Session of the IOA. Athens, 1972. P. 98–107.

REFERENCES

1. Barno O. M. (2020). Characteristics of the state of formation of a healthy way of life among modern youth. *Pedagogy and modern aspects of physical education: in general*. ed. Yu. O. Dolynyi. Kramatorsk : DDMA, 2020. 445 p. (In Ukrainian).
2. Bulatova M. M., Yermolova V. M. (2007). Olympic education in the system of educational work of general educational institutions of Ukraine / M. M. Bulatova, V. M. Yermolova. K. : Olympia. l-ra 2007. 44 p. (In Ukrainian).

3. Galan J. P. (2022). Olympic education in the context of patriotic upbringing of children: monograph. Chervivtsi, 2022. 216 p. (In Ukrainian).
4. Danylko V. M., Kravchenko T. P. (2023). Formation of a healthy lifestyle of youth by means of physical education. *Theory and practice of physical culture and sports*. Pereyaslav, 2023. No. 3 (2023). P. 55–61. (In Ukrainian).
5. Denis Silantiev: (2023). shkola321@ukr.net <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjvhs> (access date: 04.10.). (In Ukrainian).
6. Kravchenko A. V., Borysova O. V., Romanenko O. V., Golovko V. V. (2021). Directions and prospects for the development of the "Beremytske" Nature Park: theses. International science and practice internet – conf. Kyiv : NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY. 2021. 190 p. (In Ukrainian).
7. Kuznetsova O. T. (2018). Methodical system of application of health technologies in the process of physical education of students: Dissertation abstract for obtaining the scientific degree of Doctor of Pedagogical Sciences. 13.00.02. Kyiv, 2018. 45 p. (In Ukrainian).
8. Loza T. O., Baranyuk T. Yu. (2020). Game activity is the basis of education of younger schoolchildren in the New Ukrainian School. *Modern problems of physical education and sports of different population groups*. Sumy, 2020. (In Ukrainian).
9. Moiseev S.O. (2018). Development of pedagogical skill of a physical culture teacher in terms of professional competitions: educational and methodological manual. Kherson: Kherson Academy of Continuing Education. 193 p. (In Ukrainian).
10. Obozny V. V., Borisova O. V., Romanenko O. V., Kravchenko A. V. (2020). Methodological recommendations for writing and design of master's theses in specialty 242 "Tourism". Kyiv : NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY. 41 p. (In Ukrainian).
11. Obozny V. V., Romanenko O. V., Shchabelska V. G. (2019). Production practice of future managers of tourism specialty 242 "Tourism" specialization "International tourism": Methodical guidelines. K. : Publishing House of NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY. 50 p. (In Ukrainian).
12. Platonov V. N., Bubka S. N., Bulatova M. M. (2009). Olympic sports: in 2 volumes: under the municipality ed. V. N. Platonova. K. : Olimpiyskaya literature, 2009. Volume 2. 684 p. (In Ukrainian).
13. Romanenko O. V. (2001). Athletics. Methodical development for students of the Faculty of Physical Education. Zaporizhzhya, 2001. 20 p. (In Ukrainian).
14. Romanenko O. V. (2016). Hospitality systems in tourism. Tutorial. K. : Publishing House of the NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY. 321 p. (In Ukrainian).
15. Romanenko O. V. (2012). Tourism: corrective pedagogy, physical education. Workshop of scientific research. Study guide for students of pedagogical higher educational institutions K. : NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY, 2012. 345 p. (In Ukrainian).
16. Romanenko O. V., Golovko V. V., Fokin S. P. (2022). Organization of transport services. Tutorial. K. : ISBN Publishing House of the NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY, 2022. 434 p. (In Ukrainian).
17. Romanenko O. V., Narovlyanskyi O. D., Smirnov I. G. (2021). Organization of excursion services. Tutorial. K. : ISBN Publishing House of the NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY, 2021. 497 p. (In Ukrainian).
18. Romanenko O. V., Shcherbak L. V., Golovko L. V. (2022). Organization of catering services in tourism. Tutorial. K. : ISBN Publishing House of the NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY, 2022. 515 p. (In Ukrainian).
19. Typical educational programs for general secondary education institutions 1–2 classes. (2018). K. : TD, OVITA – CENTER, 2018. 240 p.
20. Faculty of Physical Education, Sports and Health of Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University: <https://ffvsz.udu.edu.ua/> (access date: 04.10.2023).
21. Academie Nationale Olympique (1992): Foundation. Perspectives. Activities. – Lausanne: IOC,
22. Filaretos N. (1992). The International Olympic Academy. *International Olympic Academy 31th Session*. Olympia. P. 45–51.
23. Galan, Yaroslav., Perederiy, Vira., Beshlei, Olga (2021). OLYMPIC EDUCATION – Part 1. Theoretical and methodological principles.
24. Jackson Roger. (2005). Sport administration manual. Hurford Enterprises Ltd. The University of Calgary. Canada. 339 p.
25. Lauerbach Ernst. (1972). The Propagation of Olympic Principles in Schools *Report of the 12 th Session of the IOA*. Athens. P. 98–107.